

Ehdotus	A 1990/PRE
Tekijä	Puheenjohtajisto
Käsittelijä	Puheenjohtajisto

Puheenjohtajiston ehdotus pohjoismaisesta puolustus- ja turvallisuuskomiteasta

Puheenjohtajisto ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että asetetaan pohjoismainen puolustus- ja turvallisuuskomitea, johon kuuluu myös parlamentaarikoita kaikista Pohjoismaista.

Taustaa

Elämme voimakkaiden turvallisuuspoliittisten jännitteiden aikaa. Venäjä käy äärimmäisen brutaalia sotaa Ukrainassa ja rikkoo kaikkia kansainvälisoikeudellisia sääntöjä, mikä uhkaa rauhaa koko Euroopan mantereella. Ukrainalle antamamme tuen on oltava jatkuvaa ja pitkäaikaista. Turvallisuustilanne on heikentynyt dramaattisesti ja suhde Venäjään muuttunut perustavanlaatuisesti.

Pohjoismaiden neuvosto on pitkään pyrkinyt vauhdittamaan Pohjoismaiden ulko-, puolustus- ja turvallisuuspoliittista yhteistyötä. Vahva pohjoismainen yhteistyö ei uhkaa ketään vaan tukee alueen vakautta ja vahvistaa ennakoitavuutta. Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys avaa merkittäviä mahdollisuuksia.

Turvallisuus Pohjolassa ja sen lähialueilla on yksi Pohjoismaiden neuvoston maaliskuussa 2023 hyväksytyn kansainvälisen strategian¹ pääpainopistealueista. Tämä oli keskeisellä sijalla myös Pohjoismaiden neuvoston kansainvälisessä strategiassa 2018–2022 ja Pohjoismaiden neuvoston yhteiskuntaturvallisuusstrategiassa (2019)². Kaikki Pohjoismaiden neuvoston puolueoryhmät olivat mukana laatimassa kyseisiä strategioita, jotka hyväksyttiin huomattavalla enemmistöllä. Pohjoismaisella puolustus- ja turvallisuuspolitiikalla on myös laaja Pohjoismaiden kansalaisten tuki³.

¹ <https://pub.norden.org/politknord2023-716/>

² <https://norden.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1362712&dswid=2480>

³ <https://www.norden.org/fi/news/kansa-puhunut-nain-ajattellemme-pohjoismaisesta-yhteistyosta> ja <https://norden.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1158588&dswid=4975>

Pohjoismainen puolustus- ja turvallisuuspolitiikka on usein ollut Pohjoismaiden neuvoston istuntojen pääteemoja, ja Naton pääsihteeri Jens Stoltenberg vieraili pääpuhujana Pohjoismaiden neuvoston istunnoissa Kööpenhaminassa vuonna 2021 ja Oslossa vuonna 2023. Huhtikuussa 2024 Tórshavnissa pidetyn Pohjoismaiden neuvoston teemaistunnon teemana oli turvallisuus, rauha ja varautuminen Pohjois-Atlantilla, ja pääpuheenvuoron piti norjalainen vara-amiraali Louise K. Dedichen.

Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajisto pitää vuosittain pyöreän pöydän keskustelun Nordefcon puheenjohtajamaan ja Pohjoismaiden puolustusvaliokuntien puheenjohtajien kanssa. Pyöreän pöydän keskustelusta on tullut yhä ajankohtaisempi pohjoismaisen puolustus- ja turvallisuuspolitiikan foorumi. Pohjoismaiden neuvosto oli yksi muun muassa Enestamin raportin, Bjarnasonin raportin ja *New Nordic Peace* -raportin alullepanijoista. Pohjoismaiden neuvosto piti hyvin kiinnostavana myös raporttia *10 years on: Reassessing the Stoltenberg Report on Nordic foreign affairs cooperation*⁴.

Maaliskuussa 2023 yhtenäinen Pohjoismaiden neuvosto suositti Pohjoismaiden hallituksille, ”että laaditaan kokonaispuolustusraportti Pohjoismaiden yhteisestä turvallisuudesta ja puolustuksesta”⁵. Pohjoismaiden hallitukset eivät ole tätä toteuttaneet. Perusteluna oli muun muassa, että ”yhteistyötä on jo lisätty pohjoismaisen liittolaispolitiikan muutoksen jälkeen, ja siksi voi olla toivottavaa odottaa ja arvioida sitä, miten uudella raportilla voidaan edistää edelleen pohjoismaista yhteistyötä, joka on jo nyt laajentunut huomattavasti.” Ruotsi ei tällöin vielä ollut muodollisesti liittynyt Natoon.

Puheenjohtajiston näkemykset

Pohjolassa on jo lukuisia kansallisia puolustus- ja turvallisuuskomiteoita, ja aiheesta on laadittu raportteja ja selvityksiä⁶, mutta edelleen puuttuu puolustus- ja turvallisuuskomitea, jolla olisi pohjoismainen mandaatti.

Kaikki Pohjoismaat kuuluvat nyt Natoon, ja uusi Nordefco-visio on hyväksytty⁷. Pohjoismaisen puolustus- ja turvallisuuskomitean perustamiselle pitäisi näin olla kaikki edellytykset. Puolustus- ja turvallisuuskomitealla on oltava laaja mandaatti ja laaja erityisalojen ja poliittinen edustus. Työn avainkohtia voisivat olla yhteinen turvallisuuspoliittinen analyysi arktisen alueen, Pohjois-Atlantin ja Itämeren

⁴ https://www.diis.dk/files/media/publications/publikationer_2019/ten_years_on_reassessing_stoltenberg.pdf

⁵ <https://www.norden.org/fi/case/jasenehdotus-yhteispohjoismaisesta-turvallisuudesta-ja-puolustuksesta>

⁶ Ks. esim. <https://forsvarskommisjonen.no/2023/05/03/forsvarskommisjonen-leverte-sine-anbefalinger-til-regjeringen> (Norja), <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/forsvarsberedningen/> (Ruotsi), <https://www.fmn.dk/da/arbejdsomraader/forlig-og-okonomi/forsvarskommissioner/> (Tanska) ja <https://turvallisuuskomitea.fi> (Suomi)

⁷ <https://www.forsvaret.dk/da/nyheder/2024/ny-falles-vision-for-nordisk-forsvarssamarbejde/>

kehityksestä sekä kokonaispuolustuksen kehittäminen ja muun muassa kyberturvallisuus ja hybridiuhat.

Työn keskiössä tulee olla yleinen turvallisuus, yhteinen tilannekuva sekä puolustusta koskevien kansallisten päätösprosessien tehokkaampi koordinointi. Pohjoismaiden hallitusten ja niiden puolustusministerien tulee olla työn toimeksiantaja. Jotta varmistetaan kokonaisvaltainen pohjoismainen näkökulma ja parlamentaarinen tuki, on ratkaisevan tärkeää, että komiteassa on myös pohjoismaisten parlamentaarikoiden edustus.

Pohjolassa 25. kesäkuuta 2024

Oddný G. Harðardóttir (Sf)
Henrik Møller (S)
Jorodd Asphjell (A)
Lars Mejern Larsson (S)
Anna Starbrink (L)
Hanna Katrín Friðriksson (Vr)
Heidi Greni (Sp)

Jouni Ovaska (kesk.)
Bryndís Haraldsdóttir (sj.)
Helge Orten (H)
Maria Stockhaus (M)
Kathy Lie (SV)
Lorena Delgado Varas (V)
Juho Eerola (ps.)